

HIỆU QUẢ TỪ MÔ HÌNH “XÂY DỰNG VƯỜN MẪU TRÊN VÙNG GÒ ĐỒI TẠI XÃ THẠCH HÓA, HUYỆN TUYÊN HÓA”

TRẦN THỊ HỒNG DUYÊN; HÀ VĂN CHUNG

Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN Quảng Bình

Để khai thác có hiệu quả các vùng gò đồi ở huyện Tuyên Hóa, trong những năm gần đây, Ủy ban nhân dân huyện Tuyên Hóa đã và đang thực hiện các chính sách, chương trình chuyển đổi cây trồng kém hiệu quả, chỉnh trang vườn đồi, loại bỏ vườn tạp nhằm nâng cao giá trị trên một đơn vị diện tích. Đến nay, trên địa bàn huyện đã xây dựng được 14 vườn mẫu. Tuy nhiên, do nhu cầu kinh phí lớn, khả năng áp dụng khoa học kỹ thuật của người dân còn hạn chế, đặc biệt là thói quen canh tác cũ đã làm giảm hiệu quả sản xuất. Để góp phần phát triển kinh tế của địa phương, xây dựng thành công khu vườn mẫu có thu nhập cao làm cơ sở cho người dân trên địa bàn xã Thạch Hóa nói riêng và Nhân dân trên địa bàn huyện Tuyên Hóa nói chung đến thăm quan học tập, nhân rộng, góp phần đẩy nhanh chương trình xóa vườn tạp của huyện đề ra, Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp huyện Tuyên Hóa tiến hành thực hiện mô hình “Xây dựng vườn mẫu trên vùng gò đồi tại xã Thạch Hóa, huyện Tuyên Hóa”.

Trong những năm qua, các địa phương đã chú trọng đầu tư phát triển cây ăn quả, nhất là việc cải tạo vườn tạp và chuyển đổi diện tích đất trồng keo, cao su, hồ tiêu, thông nhựa kém hiệu quả sang các loại cây trồng khác cho giá trị kinh tế cao hơn. Địa điểm thực hiện mô hình là xã Thạch Hóa nằm trên quốc lộ 12A thuận lợi cho việc giao thương hàng hóa. Diện tích rộng, chân đất phù hợp cho các loại cây như: Cam, bưởi, thanh long sinh trưởng, phát triển. Nhiệm vụ đã tiến hành lựa chọn vườn tạp của hộ ông Nguyễn Việt Toàn. Đất trồng cây ăn quả được chọn có

chân đất cao, thoát nước tốt, đất gò đồi nên ít bị ảnh hưởng của lũ lụt. Cây giống được lựa chọn tại các cơ sở kinh doanh giống trên địa bàn huyện Tuyên Hóa. Vườn đã quy hoạch thiết kế lại để bố trí các loại cây trồng đảm bảo tính khoa học đạt yêu cầu các tiêu chí của vườn mẫu mà Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới đã quy định.

Mục tiêu chính của mô hình là thử nghiệm trồng một số giống cây ăn quả để đánh giá khả năng sinh trưởng, phát triển, cũng như hiệu quả kinh tế của chúng trong điều kiện tự nhiên và thổ nhưỡng tại xã Thạch Hóa, huyện Tuyên Hóa. Thông qua mô hình nhằm hoàn thiện thiết kế vườn mẫu và xây dựng quy trình canh tác phù hợp, giúp cải tạo những vườn tạp vốn không mang lại hiệu quả kinh tế cao. Đối tượng nghiên cứu là những khu vườn tạp tại địa phương, nơi các loại cây ăn quả chưa được quy hoạch một cách khoa học, dẫn đến năng suất và chất lượng chưa ổn định.

Nhiệm vụ đã tiến hành theo dõi khả năng sinh trưởng phát triển của cây (như chiều cao cây, khả năng phân cành) sau khi trồng đối với bưởi da xanh, bưởi Phúc Trạch và cam Vũ Quang cũng như khả năng ra hoa, đậu quả sau khi có bóng đèn chiếu sáng so với khi chưa lắp bóng chiếu sáng đối với thanh long ruột đỏ. Đối với, bưởi da xanh, bưởi Phúc Trạch và cam Vũ Quang, phương pháp theo dõi là đánh dấu 10% số cây tại các vị trí khác nhau theo hình chéo của vườn trồng để tiến hành đo đường kính của cây cách mặt đất cây 40cm và độ che phủ của tán cây. Đối với cây thanh long ruột đỏ, tiến hành chọn 10% số cây tại 5 vị trí khác

nhau để đếm số hoa đậu quả, số quả và tiến hành thu hái cân trọng lượng để tính năng suất của cây thanh long.

Trong quá trình thực hiện, mô hình đã tiến hành cải tạo lại các vườn tạp, xây dựng vườn mẫu trồng 4 loại cây ăn quả gồm: bưởi Phúc Trạch, bưởi da xanh, cam Vũ Quang và thanh long ruột đỏ. Vườn mẫu được thiết kế với quy hoạch khoa học, đảm bảo yếu tố thẩm mỹ và sinh thái, đồng thời đáp ứng yêu cầu kỹ thuật trong việc chăm sóc và phát triển cây trồng. Sau 24 tháng triển khai cho thấy mô hình đã đạt được kết quả đáng kể, tỷ lệ sống của các loại cây đạt 100%, trong đó 80% cây sinh trưởng tốt.

Chỉ số sinh trưởng phát triển của các loại cây trồng trong vườn mẫu đều ở mức cao. Chiều cao trung bình của cây đạt từ 180 đến 230cm, đường kính tán cây trung bình từ 170 đến 190cm. Đặc biệt, giống cam và bưởi đã bắt đầu ra hoa và có quả bói. Riêng đối với thanh long ruột đỏ đã cho thu hoạch với năng suất đạt cao. Sản lượng trung bình 21 kg/cây, quả có màu sắc đẹp, kích thước đồng đều và chất lượng tốt.

Nhờ áp dụng đúng quy trình kỹ thuật thâm canh, mô hình “Xây dựng vườn mẫu trên vùng gò đồi tại xã Thạch Hóa, huyện Tuyên Hóa” đã kiểm soát hiệu quả tình trạng sâu bệnh. Trong quá trình sản xuất vẫn xuất hiện rải rác một số loài sâu bệnh phổ biến như: sâu vẽ bùa, sâu bướm phượng, rầy chổng cánh và bệnh vàng lá Greening nhưng mật độ và mức độ gây hại đều rất thấp. Việc phát hiện sớm và xử lý kịp thời sâu bệnh đã giúp giảm thiểu tối đa thiệt hại, bảo đảm cho cây trồng trong vườn mẫu phát triển, góp phần duy trì năng suất và chất lượng ổn định.

Cả bốn loại cây trồng trong vườn mẫu đều chứng minh được khả năng thích nghi tốt với

Đoàn Sở KH&CN kiểm tra tiến độ mô hình “Xây dựng vườn mẫu trên vùng gò đồi tại xã Thạch Hóa, huyện Tuyên Hóa”

Ảnh: **V.C**

điều kiện đất đai, thổ nhưỡng và tiểu khí hậu tại xã Thạch Hóa. Điều này mở ra tiềm năng lớn cho việc phát triển và nhân rộng mô hình vườn mẫu không chỉ ở xã Thạch Hóa mà còn tại các xã lân cận trên địa bàn huyện Tuyên Hóa.

Kết quả nghiên cứu từ mô hình “Xây dựng vườn mẫu trên vùng gò đồi tại xã Thạch Hóa, huyện Tuyên Hóa” đã tạo ra cơ sở khoa học vững chắc, cung cấp các số liệu có giá trị về đặc điểm sinh trưởng, phát triển, năng suất và chất lượng của các loại cây ăn quả. Những số liệu này không chỉ phục vụ cho việc hoàn thiện quy trình kỹ thuật trồng và chăm sóc cây ăn quả trong các vườn mẫu mà còn làm nền tảng cho các nghiên cứu chuyên sâu trong quá trình nhân rộng mô hình vườn mẫu. Đặc biệt, mô hình này không chỉ mang ý nghĩa cải tạo vườn tạp tại các xã vùng gò đồi, thúc đẩy phát triển kinh tế nông nghiệp bền vững mà còn góp phần quan trọng trong việc thay đổi tư duy, nhận thức sản xuất của người dân trong việc ứng dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp, xây dựng nền nông nghiệp bền vững và mang lại giá trị kinh tế cao cho các xã vùng gò đồi trên địa bàn huyện Tuyên Hóa nói riêng và tỉnh Quảng Bình nói chung ■